

เอกสารประกอบการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน

ด้วยพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 และกฎกระทรวงกำหนดร่างกฎที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. 2565 กำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง (Stakeholder Consultation) ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ หรือมีส่วนได้เสียในเรื่องนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจ หรือภาคประชาชน เพื่อนำข้อมูล ความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของบุคคลดังกล่าว มาใช้ประกอบการพิจารณาในขั้นตอนของการออกกฎ ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการออกหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน โดย ธปท. ขอชี้แจงข้อมูลเบื้องต้นเพื่อประกอบการรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

วิธีการรับฟังความคิดเห็น	: 1. ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ ธปท. (www.bot.or.th) ระหว่างวันที่ 30 ธันวาคม 2568 ถึงวันที่ 16 มกราคม 2569 2. ผ่านระบบกลาง (www.law.go.th) ระหว่างวันที่ 30 ธันวาคม 2568 ถึงวันที่ 16 มกราคม 2569
---------------------------------	---

1. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และความจำเป็นที่ต้องมีกฎขึ้นเพื่อแก้ปัญหาหรือทำภารกิจในเรื่องนี้ ตลอดจนความมุ่งหมายและผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์

ในช่วงที่ผ่านมา กระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ทยอยเปิดเสรีการทำธุรกรรม การนำเงินตราต่างประเทศออกนอกประเทศมาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเงินของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปและเพื่อให้เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคธุรกิจและ ประชาชน โดยสำหรับหลักเกณฑ์ปัจจุบัน ธุรกรรมการซื้อหรือโอนออกเงินตราต่างประเทศที่มีมูลค่าตั้งแต่ 200,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ หรือเทียบเท่าขึ้นไป จะถูกกำหนดให้ต้องมีการตรวจเอกสาร (ยกเว้นธุรกรรมที่มี การทำ Know Your Business (KYB)) เนื่องจากจะต้องมีการตรวจสอบการโอนเงินออกบางวัตถุประสงค์ ที่จะต้องยื่นขออนุญาตต่อ ธปท. เพื่อการดูแลเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยน

อย่างไรก็ดี การนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาเพื่อขายรับบาทหรือฝากเข้าบัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศ สามารถกระทำได้โดยแจ้งแหล่งที่มาโดยไม่ต้องแสดงเอกสาร ดังนั้น จึงจำเป็นต้องยกระดับการตรวจสอบธุรกรรม เงินตราต่างประเทศเข้าให้เข้มงวดขึ้นทั้งธุรกรรมที่ดำเนินการผ่านธนาคารพาณิชย์และผู้ที่ได้รับอนุญาต ให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ (ผู้ประกอบการธุรกิจ non-bank) เช่น ผู้ให้บริการ แลกเปลี่ยนธนบัตรเงินตราต่างประเทศ (money changer) หรือผู้ให้บริการโอนเงินระหว่างประเทศ (money transfer agent)¹ เพื่อเพิ่มความโปร่งใสในการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศของภาคธุรกิจและประชาชน และเอื้อต่อการดูแลเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยนในภาพรวม

¹ ปัจจุบันธุรกรรมเงินตราต่างประเทศเข้าที่ดำเนินการผ่านผู้ประกอบการธุรกิจ non-bank สามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องจำกัดจำนวน ซึ่งมีแผนที่จะ ยกระดับการตรวจสอบธุรกรรมเงินตราต่างประเทศเข้าให้เข้มงวดขึ้นตามที่กล่าวข้างต้น ส่วนธุรกรรมเงินตราต่างประเทศออกที่ดำเนินการ ผ่านผู้ประกอบการธุรกิจ non-bank สามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดภายในวงเงิน 800,000 บาทต่อรายการค้าต่อวัน ซึ่งเป็นจำนวนที่ต่ำกว่า 200,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ จึงไม่ได้มีข้อกำหนดให้ผู้ประกอบการธุรกิจ non-bank เรียกเอกสารจากลูกค้าที่ซื้อหรือโอนออกเงินตราต่างประเทศ

2. คำอธิบายหลักการหรือสาระสำคัญของร่างกฎ

หลักเกณฑ์ยังคงให้การทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศเข้าสามารถทำได้ไม่จำกัดจำนวน แต่ปรับปรุงแนวทางการตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบการทำธุรกรรมให้เข้มงวดขึ้น ดังนี้

1) หากเป็นธุรกรรมที่ดำเนินการผ่านธนาคารพาณิชย์โดยมีมูลค่าตั้งแต่ 200,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ หรือเทียบเท่า จะกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์เรียกตรวจสอบเอกสารตามแหล่งที่มาที่ลูกค้าแจ้งไว้เป็นรายธุรกรรมทุกครั้ง ยกเว้นกรณีที่เป็นการทำธุรกรรมปกติของลูกค้าธุรกิจที่ธนาคารพาณิชย์รู้จักดีและมีกระบวนการทำ Know Your Business (KYB) และ Customer Due Diligence (CDD) อย่างต่อเนื่อง ให้สามารถยกเว้นการเรียกเอกสารได้

อย่างไรก็ดี สำหรับการโอนเงินเข้าประเทศในบางกรณีที่อาจเป็นช่องทางในการทำธุรกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจตามปกติหรือมีแหล่งที่มาไม่ชัดเจน เช่น รายรับจากการขายอสังหาริมทรัพย์ เงินรับจากการขายสินทรัพย์ดิจิทัล การนำเข้าเงินทุนอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เงินลงทุนโดยตรงหรือเงินลงทุนในหลักทรัพย์ หรือเงินได้จากแหล่งอื่น ๆ ที่ไม่สามารถระบุได้ชัดเจน ให้ธนาคารพาณิชย์เรียกเอกสารหลักฐานที่แสดงที่มาของเงินเป็นรายธุรกรรมแม้จะเป็นกรณีที่ลูกค้าได้ผ่านกระบวนการรู้จักลูกค้าแล้ว นอกจากนี้ หากเป็นเงินตราต่างประเทศที่ได้มาจากการขายสินทรัพย์ดิจิทัล ให้ธนาคารพาณิชย์เรียกเอกสารหลักฐานที่แสดงแหล่งที่มาของสินทรัพย์ดิจิทัลหรือแหล่งที่มาของเงินที่นำไปซื้อสินทรัพย์ดิจิทัลเพิ่มเติมด้วย

2) หากเป็นธุรกรรมที่ดำเนินการผ่านผู้ประกอบการธุรกิจ non-bank โดยมีมูลค่าตั้งแต่ 200,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ หรือเทียบเท่า จะกำหนดให้ผู้ประกอบการธุรกิจ non-bank เรียกตรวจสอบเอกสารตามแหล่งที่มาที่ลูกค้าแจ้งไว้เป็นรายธุรกรรมทุกครั้ง โดยหากเป็นเงินตราต่างประเทศที่ได้มาจากการขายสินทรัพย์ดิจิทัล ให้เรียกเอกสารหลักฐานที่แสดงแหล่งที่มาของสินทรัพย์ดิจิทัลหรือแหล่งที่มาของเงินที่นำไปซื้อสินทรัพย์ดิจิทัลเพิ่มเติมด้วย

นอกจากนี้ กรณีเงินสดที่มีมูลค่าเกินกว่า 15,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ หรือเทียบเท่า ให้ผู้ประกอบการธุรกิจ non-bank เรียกตรวจสอบเอกสารแจ้งการนำเงินเข้าประเทศที่แสดงต่อเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรด้วย

3. ผลกระทบที่ติดหรืออาจเกิดขึ้นกับบุคคลกลุ่มต่าง ๆ จากกฎในด้านการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ หรือผลกระทบในทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ

การปรับปรุงหลักเกณฑ์ตามแนวทางข้างต้นอาจส่งผลกระทบต่อผู้ที่ทำธุรกรรมมูลค่าไม่สูง หรือภาคธุรกิจที่ผ่านกระบวนการรู้จักลูกค้าของธนาคารพาณิชย์และทำธุรกรรมตามปกติ เนื่องจากยังคงได้รับการยกเว้นให้ไม่ต้องแสดงเอกสารหลักฐาน สำหรับผู้ที่ทำธุรกรรมมูลค่าสูงหรือภาคธุรกิจที่ไม่ได้ผ่านกระบวนการรู้จักลูกค้าของธนาคารพาณิชย์ หรือเป็นธุรกรรมที่อยู่ในกลุ่มที่ต้องแสดงเอกสารหลักฐานเนื่องจากอาจมีแหล่งที่มาไม่ชัดเจน อาจมีภาระเพิ่มขึ้นในด้านการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานประกอบการทำธุรกรรม ซึ่งหากเป็นธุรกรรมปกติจะมีเอกสารหลักฐานประกอบที่สามารถแสดงได้ ขณะที่ธนาคารพาณิชย์และผู้ประกอบการธุรกิจ non-bank จะมีภาระในการตรวจสอบเอกสารหลักฐานเพิ่มขึ้นในกรณีดังกล่าว

อย่างไรก็ดี การปรับปรุงหลักเกณฑ์ตามแนวทางข้างต้นจะช่วยเพิ่มความโปร่งใสของการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศที่มีมูลค่าสูง ลดความเสี่ยงจากการนำเงินเข้าประเทศที่ผิดจากแหล่งที่มาที่แจ้งไว้หรือเป็นแหล่งที่ไม่พึงประสงค์ รวมถึงเป็นประโยชน์ต่อการดูแลเสถียรภาพอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งช่วยสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดยรวม

4. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้มีระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ หรือการกำหนดโทษอาญา รวมทั้งหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ (ถ้ามี)

1) ระบบอนุญาต

ไม่มี

2) ระบบคณะกรรมการ

ไม่มี

3) การกำหนดโทษอาญา

ไม่มี

4) การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ไม่มี

ทั้งนี้ สามารถติดต่อสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ส่วนหลักเกณฑ์การแลกเปลี่ยนเงิน ฝ่ายนโยบายและกำกับ การแลกเปลี่ยนเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย โทร. 0-2356-7349 , 0-2356-7348 หรือ E-mail : FOG_ECST@bot.or.th